

شورا بسیاری از وظایف خود را به ارکان مختلف جامعه تفویض و از طریق نظارت بر آن‌ها می‌کوشد هدف‌ها به بهترین شکل تحقق یابد.

بخشی از ارتباطاتی که لازمه توسعه حرفه حسابداری و حسابرسی است ارتباطات بین‌المللی است. یعنی جامعه حسابداران رسمی باید ارتباط مستمر و مثبتی با نهادهایی مانند «آیفک» داشته باشد. هم از دستاوردها و آخرین یافته‌ها و استانداردها مطلع باشد و حسابداران رسمی را مطلع کند و هم این که در عصر جهانی شدن و همگرایی استانداردها و رویه‌های حسابداری در همه جای جهان اقتصاد ایران را هم در جریان آخرین تحولات قرار دهد. خوشبختانه در این دوره جامعه توانست به عضویت پیوسته آیفک در آید.

امر دیگری که وظیفه جامعه است که شورا در آن زمینه هم سیاست‌گذاری می‌کند موضوع مهم اطلاع‌رسانی است. اطلاع‌رسانی دو جنبه دارد. یکی اطلاع‌رسانی به اعضای جامعه که از طریق سایت و فصلنامه و خبرنامه و غیره دارد انجام می‌شود و دومی اطلاع‌رسانی به تمامی شهروندان و نهادها. یعنی معرفی

حرفه حسابداری و حسابرسی و نقش و اهمیتی که در سلامت مالی و توسعه اقتصادی دارد به کل جامعه.

بخشی از ارتقای حرفه حسابداری و حسابرسی از این طریق انجام می‌شود یعنی به گمان من این موضوع اطلاع‌رسانی یکی از مهم‌ترین وظایفی است که جامعه برعهده دارد. در این زمینه فعالیتهای خوبی در دوره سوم انجام گرفته است. که به عنوان نمونه می‌توان به انتشار مرتب خبرنامه و فصلنامه حسابدار رسمی، بهبود سایت جامعه اشاره کرد.

موضوع دیگری که به نظر من شاید مهم‌ترین وظیفه شورا و به تبع آن جامعه است ایجاد همدلی و همراهی در همه حسابداران رسمی است. برای ارتقای حرفه باید همه‌ی اهل حرفه با هم همراه باشند. در حقیقت، وقتی از نظارت حرفه‌ای جامعه بر روی اعضا صحبت می‌شود در نهایت ارتقای حرفه حسابداران رسمی مورد نظر است.

یعنی مثلاً تنبیه انضباطی عضوی که جایی مرتکب تخلف شده است با هدف مچ‌گیری انجام نمی‌شود بلکه غرض ارتقای سلامت حرفه در راه دشواری است که اعضای جامعه حسابداران

رسمی در پیش دارند. اگر جامعه حرفه‌ای ما همدل و همراه نباشد هیچ‌گاه ارتقای حرفه امکان‌پذیر نخواهد بود. ایجاد همدلی و روحیه همراه بودن در میان اعضای جامعه یکی از مهم‌ترین وظایفی است که شورا همیشه مورد نظر قرار داده است. برگزاری نشست ماهانه اعضا، برگزاری روز حسابدار و دیدوبازدید نوروزی از جمله اقداماتی است که در این دوره انجام گرفته است.

کرباسیان در پایان با تشکر از همراهی‌های دیگر اعضای شورای عالی جامعه تاکید می‌کند که عملکرد شورای سوم را باید در قالب قوانین و مقررات و محدودیتهای حاکم بر جامعه ارزیابی کرد. در طی سه سال گذشته به سهم خودم تلاش کردم موقعیت حرفه حسابداری در کشور را ارتقا دهم. خوشبختانه درآمد موسسات حسابرسی در دوره شورای سوم نسبت به شورای دوم بیش از دوبرابر شده است، شاید این بهترین شاخص برای ارزیابی عملکرد باشد. امیدوارم این روند در شورای بعدی جامعه نیز استمرار داشته باشد تا در آینده نزدیک شاهد ارتقای هر چه بیشتر حرفه حسابداری و حسابرسی در کشور باشیم.

این عضو جامعه‌ی حسابداران رسمی با اشاره به این که شرایط کاندیدها برای عضویت در شورای عالی جامعه از لحاظ شکلی در اساسنامه‌ی جامعه مشخص شده است، به پنج ویژگی اصلی که به نظر او برای کاندیدها ضروری و بدیهی است اشاره کرد و گفت: شاید اکثریت اعضا دارای این شرایط باشند لیکن با توجه به اهداف تشکیل جامعه و وظایف مهم شورای عالی و همچنین با عنایت به شان و منزلت اعضا که اکثراً دارای تحصیلات عالی بوده، صاحب تالیفات و مقالات فراوانی در حرفه‌اند و برخی از آنان نیز عضو انجمن‌های بین‌المللی حرفه‌ی حسابداری و حسابرسی هستند، شخصی که خود را برای عضویت در شورای عالی کاندیدا کرده و می‌خواهد

محمد تقی نژاد عمران

خواسته‌های دوست‌داشتنی فراموش شده

خواسته‌ها از راه‌یافتگان به شورای عالی چهارم، از اولویت‌های آنان که خواهند آمد و مسایل پیرامونی آن سخن گفت.

محمد تقی نژاد عمران، در گفتگویی مفصل با ما، پیرامون شرایط و ویژگی‌های کاندیدها، انتظارات و

برای سرنوشت حرفه و اعضا تصمیم گیری کند باید حداقل دارای این ویژگی‌ها باشد:

اول- دارای دانش کافی علمی و کاربردی در ارتباط با حرفه بوده و در جریان رخدادهای تغییرات و پیشرفت‌های حرفه در جهان بوده و از آن آگاه باشد. اطلاعات و معلومات این فرد باید به‌روز بوده و به یکی از زبان‌های رایج خارجی نیر تسلط داشته باشد.

دوم- اعتماد به نفس داشته و بتواند آنچه را مصلحت حرفه و جامعه و کشور است به دور از منافع شخصی و ملاحظات صنفی و سیاسی بیان کند.

سوم- حوصله و وقت کافی برای انجام وظایفی که به‌عهده‌ی شورای عالی است داشته باشد.

چهارم- دارای حسن شهرت و مقبولیت و محبوبیت اجتماعی باشد.

پنجم- نقطه ضعف در عملکرد حرفه‌ای خود نداشته باشد.

تقی نژاد با یادآوری این موضوع که اعضای شورای کانون حسابداران موضوع ماده ۲۷۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۴۵ و اصلاحیه‌های بعدی آنرا که وزیر دارایی، خزانه‌دار کل کشور، رییس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن، رییس هیات مدیره‌ی کانون حسابداران رسمی و سه نفر حسابدار متخصص منتخب وزیر دارایی تشکیل می‌دادند گفت تا آنجایی که حافظه‌ام یاری می‌دهد حسابداران متخصص منتخب وزیر دارایی مرحوم اسماعیل عرفانی، آقایان شهیدی معاون ارزی بانک مرکزی و شاهرخ بهنام بودند و به‌جای مرحوم عرفانی، آقای بهروز وقتی انتخاب شدند و ریاست شورا با وزیر دارایی بود

پس از این محمد تقی نژاد عمران درخصوص انتظارات و خواسته‌های خود به‌عنوان عضوی از اعضای جامعه از اعضای شورای عالی منتخب سخن گفت. نقش و اهمیت حرفه‌ی حسابرسی و حسابداری برای مسئولان و تصمیم‌سازان

و سیاست‌گذاران مسایل اقتصادی و مالی کشور کاملاً شناخته شده نیست. جامعه‌ی حسابداران رسمی هنوز نتوانسته به جایگاه واقعی خود در کشور برسد و به‌عنوان یک ارگان مهم و تاثیرگذار خود را بشناساند. در صورتی که اعضای جامعه با داشتن تجارب ارزنده و توان حرفه‌ای بالا می‌توانند بازوی توانمند دستگاه‌های نظارتی، قضایی، اقتصادی و مالی و پولی کشور مانند دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور، قوه‌ی قضاییه، وزارت امور اقتصاد و دارایی، سازمان امور مالیاتی کشور و بانک‌ها باشند. بنابراین انتظار می‌رود که بازرنگری اساسی در ارتباط با قانون و

پیشنهاد می‌شود

با اصلاح

اساسنامه‌ی جامعه

هیأت تشخیص

توسط

شورای عالی جامعه

انتخاب شود

مقررات و آیین‌نامه‌های جامعه به عمل آمده و ضمن نظارت و کنترل دقیق بر عملکرد اعضا و سنجش توان آن‌ها در انجام وظایف مختلفی که در ارتباط با حرفه می‌توانند انجام دهند درخصوص درجه‌بندی اعضا و تعیین حدود وظایف آن‌ها اقدام اساسی به عمل آورد.

تقی نژاد از یک واقعیت هم سخن می‌گوید: واقعیت آن است که اعضای جامعه از بدو تشکیل تاکنون با ضوابط مختلف انتخاب شده‌اند و توان و معلومات و تجربیات حرفه‌ای آنان یکسان نیست و همه‌ی حسابداران رسمی دارای توان کاری برای انجام کلیه‌ی وظایفی که برای حسابداران رسمی

پیش‌بینی شده است، نیستند و همین امر سبب شده است تا هر دستگاه یا سازمانی مانند سازمان بورس و دیگر دستگاه‌ها برای استفاده از خدمات حسابرسی و حسابرسان ضوابط خاصی را پیش‌بینی کنند و فقط تعدادی از حسابداران رسمی یا موسسات حسابرسی را واجد شرایط تشخیص دهند. در صورتی که این اقدام می‌تواند از طریق جامعه و شورای عالی و با توجه به مفاد بند «پ» ماده ۷ و ۱۳ و دیگر مقررات مربوط به آیین‌نامه‌ی رفتار حرفه‌ای مصوب سال ۱۳۸۲ صورت پذیرد و شورای عالی از طریق کارگروه یا کمیته‌های تخصصی یا هیات تشخیص صلاحیت با توجه به توان علمی و تجربی اعضا، حدود صلاحیت آنها را مشخص کند و در سنوات بعد با توجه به پیشرفت علمی و تجربی دامنه‌ی صلاحیت را افزایش دهد.

شورای عالی پس از حصول اطمینان از توان حرفه‌ای اعضا به‌صورت فعال و پی‌گیر با ارگان‌ها و دستگاه‌های ذکر شده ارتباط برقرار کند و این باور را ایجاد کند که استفاده از خدمات حسابداران رسمی در جهت حفظ منافع عمومی و افزایش درآمدها و کاهش هزینه‌ها و در جلوگیری از سوءاستفاده‌های مالی و صرفه‌جویی در وقت و هزینه‌های مراجع نظارتی و قضایی و کمک در وصول صحیح درآمدهای دولت، به‌ویژه درآمدهای مالیاتی، بسیار مهم و اساسی است و اعضای شورای عالی، هیات مدیره و حسابداران رسمی با تجارب ارزنده‌ای که دارند می‌توانند مشاور و فکردهنده‌ی مفید و موثری در تصمیم‌گیری مالی و اقتصادی باشند و ترتیبی اتخاذ شود که در جلسات و کمیسیون‌های مربوط به دولت و مجلس و دستگاه‌های نظارتی از این توان بالقوه استفاده شود.

وی در خصوص اینکه عملکرد شورای عالی سوم را چگونه ارزیابی می‌کنید، خاطر نشان کرد: در خصوص انتظارات از شورای عالی مطالبی بیان داشتیم، به نظر من عملکرد شورای عالی

فعلی که سومین شورای عالی از تاریخ تشکیل جامعه می‌باشد باید در همین چارچوب ارزیابی شود.

این عضو جامعه‌ی حسابداران رسمی در واکنش به این سوال که اگر شما خود در این انتخابات داوطلب می‌شدید چه برنامه‌هایی را مدنظر قرار می‌دادید؟ اولویت‌های شما چه بود؟ به دو هدف اصلی که از دیدگاه وی باید مورد توجه کاندیداها باشد، اشاره می‌کند:

طبعاً هر عضو جامعه که علاقمند به کاندیدا شدن برای عضویت در شورای عالی باشد باید دارای اهداف و برنامه‌هایی باشد و به نظر من این اهداف و برنامه‌ها می‌تواند شامل موارد ذیل باشد:

اول- تعیین خط‌مشی برای سه سال پیش رو

دوم- اولویت‌بندی برنامه‌هایی که می‌باید انجام پذیرد. این اولویت‌ها می‌تواند شامل موارد ذیل باشد:

● تجدید نظر اساسی در آیین‌نامه‌ها و عنداللزوم قوانین مرتبط با حرفه و اعلام نتیجه‌ی آن به مقامات مسئول و پیگیری‌های لازم تا حصول نتیجه.

● نظارت دقیق و موثر بر عملکرد اعضا با توجه به آیین‌نامه‌های مربوط به ویژه آیین‌نامه‌ی رفتار حرفه‌ای.

● تعیین حدود صلاحیت اعضا و موسسات و اعلام عمومی نتیجه‌ی اقدامات انجام شده.

● تلاش در جهت شناسایی جامعه و توان کاری اعضا به مقامات مسئول کشور و بخش‌های مختلف اقتصادی.

● ارتباط دایم با مجامع بین‌المللی حرفه‌ای و به‌روز کردن اطلاعات و تجربیات اعضا

● تشکیل سمینارهای تخصصی و کاربردی در خصوص اجرای قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط با وظایف اعضای حرفه و همچنین جمع‌آوری نظرات و اشکالاتی که اعضا هنگام انجام وظیفه با آن مواجه می‌شوند مانند دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مالیاتی، بیمه، قوانین کار و بانک‌ها و بررسی آن‌ها و انجام اقدامات لازم

برای رفع آنها به طرق مقتضی.

تقی نژاد به اصلی‌ترین و مهم‌ترین اقداماتی که اعضای منتخب باید به اجرا بگذارند، نیز اشاره می‌کند: اعضای منتخب می‌باید با در نظر گرفتن تجارب و اقدامات شورای عالی قبلی و با عنایت به وظایفی که در اساسنامه برای آنان تعیین شده به‌ویژه بند «ت» ماده «یک» و تبصره‌ی ذیل آن و همچنین ماده ۶ و بند ۱۸ آن به‌عنوان بالاترین رکن جامعه در جهت شناسایی جامعه و توان بالقوه اعضای آن تلاش کرده و مواردی که در پاسخ به سوال قبل بیان کردم به‌عنوان اصلی‌ترین برنامه کاری خود قرار دهند.

سوال دیگری که در حین گفتگو

برای حفظ

حقوق دولت و نیز

روشن شدن وظایف

حسابداران رسمی

ماده ۲۷۲ قانون

مالیات‌های مستقیم

و تبصره‌های ذیل آن

نیاز به تجدیدنظر دارد

و تعیین وظایف شورای عالی و با توجه به وجود هیات عالی نظارت پیشنهاد می‌شود آیین‌نامه‌ی مذکور حذف و با اصلاح اساسنامه‌ی جامعه، هیات تشخیص توسط شورای عالی انتخاب گردد و مقررات مربوط به انتخاب و تشخیص صلاحیت در اساسنامه پیش‌بینی شود.

دو- طبق تبصره ۵ ماده ۵ اساسنامه‌ی جامعه، سه نفر ناظر بدون داشتن حق رای در جلسات شورای عالی شرکت می‌نمایند. شرکت این عده تشریفاتی بوده و در تصمیمات شورای عالی تاثیرگذار نیست. پیشنهاد می‌شود این تبصره حذف و به‌جای آن ماده ۱۵ اساسنامه اصلاح و ترکیب هیات عالی نظارت به شرح ذیل تعیین شود:

۱- سه نفر حسابدار متخصص به

انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی

۲- نماینده‌ی دیوان محاسبات

۳- نماینده‌ی اتاق بازرگانی و صنایع

و معادن ایران

۴- نماینده‌ی شورای عالی بورس و

اوراق بهادار

۵- نماینده‌ی شورای عالی بانکها

ریاست هیات نظارت توسط وزیر

امور اقتصادی و دارایی از بین اعضای

منتخب خود تعیین گردد و داشتن شرط

بند «پ» ماده ۱۵ برای نمایندگی ردیف

۲ تا ۵ می‌تواند الزامی نباشد.

سه- در اساسنامه‌ی جامعه هیچ

مرجعی برای تظلم و حفظ حقوق

اعضای جامعه که هنگام انجام وظیفه

به آن‌ها اهانت گردد و یا حقوق آن‌ها

تضییع گردد، وجود ندارد. مگر این که

نظر این باشد که آن‌ها به مراجع

صالحه‌ی قضایی مراجعه خواهند کرد.

در صورتی که در این ارتباط نیاز به

بررسی بیشتر و عنداللزوم اصلاحات

مقررات مربوط دارد.

چهار- وظایف هیات‌های انتظامی و

نحوه‌ی رسیدگی توسط آنها نیاز به

بازنگری و اصلاح دارد. در حال حاضر،

رای هیات بدوی برای تنبیه انضباطی

مطرح شد این بود که «شما تاکید زیادی بر روی اصلاح قانون و آیین‌نامه‌ها دارید، اصلاحات مورد نظر شما کدامند؟» وی در این باره گفت: اصلاحات مورد نظر من به شرح زیر است:

یک - آیین‌نامه‌ی تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان در تاریخ ۱۳۷۴/۵/۲ به تصویب هیات وزیران رسیده است. مطابق این آیین‌نامه هیات تشخیص صلاحیت مرکب از هفت نفر توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی انتخاب می‌شوند. چون در زمان تصویب آیین‌نامه، جامعه‌ی حسابداران رسمی وجود نداشت می‌باید به این نحو عمل می‌کردند، ولی با تشکیل جامعه

پیش‌بینی شده در بندهای یک و دو ماده ۳۵ اساسنامه جامعه قطعی است و همچنین رای صادره توسط هیات عالی انتظامی در خصوص تنبیه‌های مقرر در بندهای ۳ و ۴ قطعی است و قطعیت تنبیه‌های مقرر در بندهای ۵ و ۶ منوط به تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی است و اگر مقام مزبور این موارد را تایید نکند جهت صدور رای نهایی به هیات تشخیص صلاحیت ارجاع می‌نماید. ضمناً رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای شورای عالی جامعه صرفاً در صلاحیت هیات عالی انتظامی است و هیات مذکور راساً به آن رسیدگی و رای قطعی صادر می‌کند و این بدان معناست رای صادره برای اعضای شورای عالی یک مرحله‌ای بوده و حتی اعمال نتیجه مقرر در بندهای ۶ و ۵ ماده ۳۵ اساسنامه نسبت به آنها نیاز به وزیر امور اقتصادی و دارایی ندارد.

محمد تقی نژاد عمران پیرامون اشکالات مقررات گفت. مقررات مورد اشاره دارای اشکالات زیر است:

الف- وزیر امور اقتصادی و دارایی را با توجه به وظایف خطیری که به عهده دارد نباید درگیر موضوعات جزئی کرد. همچنین هیات تشخیص صلاحیت وظیفه‌اش رسیدگی به تخلفات انتظامی نیست. مضاف آنکه این هیات بتواند آرای صادره از هیات عالی انتظامی را که یک عضو آنرا حقوقدان تشکیل می‌دهد، نقص کند.

ب- در مورد اعضای شورای عالی جامعه اگر تخلف مربوط به انجام وظیفه حرفه‌ای باشد مانند سایر اعضا با آنها رفتار شود و ابتدا هیات انتظامی بدوی و سپس مراحل بعدی طی می‌شود. مضاف بر آن که عادلانه نیست که رای هیات عالی انتظامی در خصوص اعضای شورای عالی یک مرحله‌ای است. بنابراین ضرورت دارد مرجع نهایی برای رسیدگی به آرای صادره از هیات عالی انتظامی و همچنین موارد مذکور در بندهای ۵ و ۶ ماده ۳۵ را هیات یا کمیسیون دیگری باشد به عنوان

پیشنهاد رییس شورای عالی جامعه، معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی در امور شرکتها و بانکها و بیمه و یکی از روسای شعب دیوان محاسبات مرجع نهایی باشند و تصمیمات آنها قطعی و لازم الاجرا باشد. چنانچه پرونده رییس شورای عالی مطرح باشد مقام دیگری به مرجع به جای رییس شورای عالی به مرجع مزبور اضافه گردد.

اصلاح پنجم دیگری که تقی نژاد به آن اشاره می‌کند، ماده ۲۷۲ ق.م.م به صورت کلی به تصویب رسیده و اختیارات زیادی برای حسابداران رسمی قایل شده است. به نحوی که ادارات امور مالیاتی به موجب تبصره یک آن

جامعه‌ی

حسابداران رسمی

هنوز نتوانسته

به جایگاه واقعی خود

در کشور برسد و به‌عنوان

یک ارگان مهم

و تأثیرگذار خود را

بشناساند

اساسنامه جامعه‌ی حسابداران رسمی و صدور بخشنامه‌ها، عملاً مفاد تبصره یک ماده ۲۷۲ ق.م.م را ناکارآمد نموده است و این اقدامات سازمان امور مالیاتی با قانون مطابقت ندارد.

وی با بیان اینکه در زمان تصویب ماده ۲۷۲ در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۸۰ اینجانب پیشنهاد کردم مواد ۲۷۵ لغایت ۲۸۱ قانون مصوب سال ۱۳۴۵ با اصلاحاتی آورده شود و یا مقررات آیین‌نامه اجرایی تبصره ۴ قانون استفاده از خدمات حسابداران مصوب ۱۳۷۹/۶/۱۳ با تغییراتی جایگزین گردد که مورد موافقت قرار نگرفت، گفت: در قسمت اخیر ماده ۲۸۰ قانون مالیات مستقیم مصوب سال ۱۳۴۵ و اصلاحیه‌های بعدی مقرر شده بود که حسابدار رسمی با مودی مالیاتی نسبت به پرداخت مالیات مابه‌التفاوت که در نتیجه‌ی اقدامات حسابدار رسمی مطالبه نشده مسئولیت تضامنی دارند در صورتی که در ماده‌ی واحد استفاده از خدمات حسابداران رسمی چنین حکمی وجود ندارد و صرفاً در ماده ۵۹ اساسنامه پیش‌بینی شده است مسئولیت جبران هرگونه خسارت به اشخاص ثالث برعهده‌ی حسابدار رسمی است در صورتیکه این طور تصور گردد که حکم ماده مزبور خسارت مالیاتی وارده به دولت را شامل می‌شود اولاً این حکم در آیین‌نامه تعیین شده و پشتوانه‌ی قانونی ندارد و ثانیاً مراجع صالحه برای پیگیری و حصول نتیجه مشخص نشده است.

ثالثاً وقتی در نتیجه اقدام اشتباه حسابداران رسمی مؤدیان سود برده باشند چرا آنها نباید در درجه اول خسارت را جبران کنند و حسابدار رسمی مسئولیت تضامنی نسبت به پرداخت مالیات در صورت عدم امکان وصول از مؤدی داشته باشد.

با عنایت به این موارد برای حفظ حقوق دولت و نیز روشن شدن وظایف حسابداران رسمی، ماده ۲۷۲ ق.م.م و تبصره‌های ذیل آن نیاز به تجدیدنظر دارد.